

**ҚР-да көптілді білім беруді жүзеге асыру аясында Елбасы Н. Ә.
Назарбаевтың 10.01.2018 ж. Жолдауын талқылау
(студенттер саны-500 адам)**

29.01.2018 ж. - 2.02.2018 ж. аралығында Шет тілдер кафедрасының профессор-оқытушылар құрамы ҚР-да көптілді білім беруді жүзеге асыру аясында 1-3 курс студенттерімен ағылшын тілі сабақтарында Мемлекет басшысы Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына 10.01.2018 ж. Жолдауын талқылады.

Бүгінде әлем **Төртінші өнеркәсіптік революция** дәуіріне, технологиялық, экономикалық және әлеуметтік салалардағы **терең және қарқынды өзгерістер кезеңіне** қадам басып келеді.

Жаңа технологиялық қалып біздің қалай жұмыс істейтінімізді, азаматтық құқықтарымызды қалай іске асыратынымызды, балаларымызды қалай тәрбиелейтінімізді **түбегейлі өзгертуде**.

Біз жаһандық өзгерістер мен сын-қатерлерге дайын болу қажеттігін ескеріп, **«Қазақстан-2050» даму стратегиясын** қабылдадық.

Алдымызға **озық дамыған отыз елдің** қатарына кіру мақсатын қойдық.

100 нақты қадам – Ұлт жоспары жүзеге асырылуда. Оның 60 қадамы қазірдің өзінде орындалып қойды. Қалғандары, негізінен, ұзақ мерзімге арналған және жоспарлы түрде іске асырылуда.

Өткен жылы **Қазақстанның Үшінші жаңғыруы** бастау алды.

Индустрияландыру бағдарламасы табысты іске асуда.

«Цифрлық Қазақстан» кешенді бағдарламасы қабылданды.

Қазақстан Республикасының **2025 жылға дейінгі** дамуының кешенді **стратегиялық жоспары** жасалды.

2017 жылы біздің ел **БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің** тұрақты емес мүшесі болды.

2018 жылдың қаңтар айында оған **төрағалық** етудеміз.

Біз дүниежүзілік **ЭКСПО мамандандырылған көрмесін** өткізу үшін әлемдік қоғамдастық таңдап алған ТМД және Шығыс Еуропа елдері арасындағы бірінші мемлекет болдық.

Қазақстанда табысты жұмыс істеп келе жатқан **нарықтық экономика моделі** қалыптасты.

2017 жылы еліміз әлемдік дағдарыстың қолайсыз салдарын еңсеріп, **сенімді өсу жолына** қайта түсті.

Кедейшілік **13 есе** қысқарып, жұмыссыздық деңгейі **4,9 процентке** дейін төмендеді.

Еліміздің әлеуметтік-экономикалық табыстарының негізі – біздің **басты құндылықтарымыз** ретінде қала беретін **азаматтық бейбітшілік, ұлтаралық және конфессияаралық келісім**.

Жаңа әлем көшбасшыларының қатарына қосылу үшін Қазақстанда қажетті нәрсенің бәрі бар екеніне сенімдімін.

Бұл үшін мынадай міндеттерді шешуге жұмылуымыз керек.

БІРІНШІ. Индустрияландыру жаңа технологияларды енгізудің көшбасшысына айналуы тиіс.

Оның нәтижелері мұнай бағасы күрт төмендеген 2014-2015 жылдардағы дағдарыста негізгі тұрақтандырушы факторлардың бірі болды.

Сол себепті жоғары еңбек өнімділігі бар қайта өңдеу секторына деген бағдарымыз өзгерген жоқ.

Сонымен қатар индустрияландыру 4.0 жаңа технологиялық қалыптың барлық мүмкіндіктерін пайдалана отырып, мейлінше инновациялық сипатқа ие болуға тиіс.

Кәсіпорындарымызды жаңғыртуға және цифрландыруға бағытталған, өнімнің экспортқа шығуын көздейтін жаңа құралдарды әзірлеп, сыннан өткізу қажет.

ЕКІНШІ. Ресурстық әлеуетті одан әрі дамыту.

XXI ғасырда әлемнің табиғи ресурстарға деген мұқтаждығы жалғасуда. Олар болашақта жаһандық экономиканы және еліміздің экономикасын дамыту барысында ерекше маңызға ие болады.

Бірақ шикізат индустрияларын ұйымдастыру ісін, табиғи ресурстарды басқаруға қатысты ұстанымдарды сыни тұрғыдан қайта пысықтау керек.

Кешенді ақпараттық-технологиялық платформаларды белсенді түрде енгізу қажет.

Кәсіпорындардың энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуге, сондай-ақ энергия өндірушілердің өз жұмыстарының экологиялық тазалығы мен тиімділігіне қойылатын талаптарды арттыру керек.

Астанада өткен ЭКСПО-2017 көрмесі баламалы, «таза» энергия саласындағы дамудың қаншалықты қарқынды екенін көрсетті.

Бүгінде әлем бойынша өндірілетін электр энергиясының төрттен бірі жаңартылатын энергия көздеріне тиесілі.

Болжам бойынша, 2050 жылға қарай бұл көрсеткіш 80 процентке жетеді.

Біз 2030 жылға қарай Қазақстандағы баламалы энергия үлесін 30 процентке жеткізу міндетін қойдық.

Қазір бізде жалпы қуаттылығы 336 МВт болатын жаңартылатын энергия көздерінің 55 нысаны жұмыс істейді. Соларда 2017 жылы 1,1 миллиард киловатт-сағат «жасыл» энергия өндірілді.

ҮШІНШІ. «Ақылды технологиялар» – агроөнеркәсіп кешенін қарқынды дамыту мүмкіндігі.

Аграрлық саясат еңбек өнімділігін түбегейлі арттыруға және өңделген өнімнің экспортын ұлғайтуға бағытталуы керек.

Біз егін егіп, дәнді дақылдарды өсіруді үйрендік.

Аграрлық ғылымды дамыту мәселесі басты назарда болуға тиіс.

Ол ең алдымен **жаңа технологияларды трансферттеумен** және оларды отандық жағдайға бейімдеумен айналысуы қажет.

ТӨРТІНШІ. Көлік-логистика инфрақұрылымының тиімділігін арттыру.

Бүгінде Қазақстан арқылы **бірнеше трансконтиненталды коридор** өтеді. Жүк қозғалысын онлайн режимінде бақылап, олардың **кедергісіз тасымалдануы үшін** және кедендік операцияларды жеңілдету мақсатымен **блокчейн сияқты цифрлық технологиялардың** ауқымды түрде енгізілуін қамтамасыз ету қажет.

Заманауи шешімдер логистиканың барлық буынының өзара байланысын ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

«**Үлкен деректерді**» (*Big data*) пайдалану сапалы талдауды қамтамасыз етуге, **өсімнің резервінанықтауға** және **артық шығынды азайтуға** жағдай туғызады.

Осы мақсаттар үшін **Интеллектуалды көлік жүйесін** енгізу қажет.

БЕСІНШІ. Құрылысқа және коммуналдық секторға заманауи технологияларды енгізу.

Жүзеге асырылып жатқан бағдарламалар арқасында Қазақстанда пайдалануға берілген тұрғын үйлердің көлемі **жылына 10 миллион шаршы метрден** асты.

Тұрғын үйді **көпшілікке қолжетімді** еткен тұрғын үй **жинақтау жүйесі** тиімді жұмыс істеуде.

АЛТЫНШЫ. Қаржы секторын «қайта жаңғырту».

Банктік портфельдерді «нашар» несиеден **арылту** ісін аяқтау қажет.³

Ұлттық Банк тарапынан қаржы институттарының қызметін қадағалау **қатан, уақтылы әрі нәтижелі** болуға тиіс.

Мемлекет **қарапайым азаматтардың мүдделерін қорғауға** одан әрі кепілдік береді.

Жеке тұлғалардың банкроттығы туралы заң қабылдауды тездету қажет.

Сонымен қатар **2016 жылдың 1 қаңтарына дейін** халыққа берілген **валюталық ипотекалық займдар жөніндегі мәселені** Ұлттық Банкке толығымен **шешуді тапсырамын.**

Ұлттық Банк пен Үкімет экономика салаларындағы нақты тиімділікті есепке алатын ставкалармен бизнеске **ұзақ мерзімді несиелендіруді** қамтамасыз ету мәселесін бірлесіп шешуге тиіс.

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» ұлттық компанияларының акцияларын **ІРО-ға** табысты түрде шығару қор нарығын дамытуға септігін тигізеді.

ЖЕТІНШІ. Адами капитал – жаңғыру негізі.

Білім берудің жаңа сапасы.

Барлық жастағы азаматтарды қамтитын **білім беру ісінде өзіміздің озық жүйемізді** құруды жеделдету қажет.

Білім беру бағдарламаларының негізгі басымдығы **өзгерістерге үнемі бейім болу және жаңа білімді меңгеру қабілетін** дамыту болуға тиіс.

2019 жылдың 1 қыркүйегіне қарай **мектепке дейінгі білім беру ісінде** балалардың ерте дамуы үшін өз бетінше оқу машығы мен әлеуметтік дағдысын дамытатын **бағдарламалардың бірыңғай стандарттарын** енгізу қажет.

Орта білім беру саласында жаңартылған мазмұнға көшу басталды, ол **2021 жылы** аяқталатын болады.

Бұл – мүлде жаңа бағдарламалар, оқулықтар, стандарттар және кадрлар.

Педагогтарды оқыту және олардың біліктілігін арттыру жолдарын қайта қарау керек болады.

Қазақстандықтардың болашағы – *қазақ, орыс және ағылшын* тілдерін **еркін меңгеруінде**.

Орыс тілді мектептер үшін **қазақ тілін** оқытудың **жаңа әдістемесі** әзірленіп, енгізілуде.

Егер біз қазақ тілі ғұмырлы болсын десек, оны **жөнсіз терминологиямен** қиындатпай, қазіргі заманға лайықтауымыз қажет.

2025 жылға дейін білім берудің барлық деңгейінде латын әліпбиіне көшудің **нақты кестесін** жасау қажет.

Нәтижесінде, біздің барлық түлектеріміз елімізде және жаһандық әлемде өмір сүріп, жұмыс істеуі үшін қажетті деңгейде **үш тілді меңгеретін** болады.

Сонда ғана нағыз **азаматтық қоғам** құрылады.

Кез келген этникалық топтың өкілі кез келген жұмысты таңдай алады, тіпті **Президент болып сайлануға** да мүмкіндігі болады.

Қазақстандықтар **біртұтас ұлтқа** айналады.

Оқытудың мазмұндылығы заманауи **техникалық тұрғыдан қолдау көрсету** арқылы үйлесімді түрде толықтырылуға тиіс.

Цифрлық білім беру ресурстарын дамыту, кең жолақты Интернетке қосу және мектептерімізді видеоқұрылғылармен жабдықтау жұмыстарын жалғастыру қажет.

Жұмыс берушілерді тарту арқылы және халықаралық талаптар мен цифрлық дағдыларды ескере отырып, **техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламаларын** жаңарту керек.

«**Баршаға тегін кәсіптік-техникалық білім беру**» жобасын жүзеге асыруды жалғастыру қажет. Орта мектеп пен колледждер және жоғары оқу орындары **үздік оқытушыларының видеосабақтары мен видеолекцияларын** Интернетте орналастыру керек.

Бұл барлық қазақстандықтарға, оның ішінде шалғайдағы елді мекен тұрғындарына **озық білім мен құзыреттілікке** қол жеткізуге жол ашады.

Жоғары білім беру ісінде жасанды интеллектпен және «үлкен деректермен» жұмыс істеу үшін ақпараттық технологиялар бойынша білім алған түлектер санын көбейту керек.

Осыған орай *металлургия, мұнай-газ химиясы, агроөнеркәсіп кешені, био және IT-технологиялар* салаларын зерттеу ісінде басымдық беретін **жоғары оқу орны ғылымын** дамыту керек.

Қолданбалы ғылыми-зерттеулерді ағылшын тіліне біртіндеп көшіруді жүзеге асыру талап етіледі.

Өзінің тарихын, тілін, мәдениетін білетін, сондай-ақ заманына лайық, шет тілдерін меңгерген, **озық әрі жаһандық көзқарасы** бар қазақстандық **біздің қоғамымыздың** идеалына айналуға тиіс.

Үздік денсаулық сақтау ісі және дені сау ұлт.

Халықтың өмір сүру ұзақтығының өсуіне және медициналық технологиялардың дамуына байланысты **медициналық қызмет көрсетуге** деген сұраныс көлемі арта түсетін болады.

Қазіргі денсаулық сақтау ісі қымбатқа түсетін стационарлық емге емес, **негізінен аурудың алдын алуға бағытталуға** тиіс.

Саламатты өмір салтын насихаттай отырып, **қоғамдық денсаулықты басқару ісін** күшейту керек.

Жастардың репродуктивті денсаулығын қорғауға және нығайтуға ерекше назар аудару керек.

СЕГІЗІНШІ. Тиімді мемлекеттік басқару.

Мемлекеттік әкімшілендіру кезінде кәсіпкерлер мен тұрғындардың шығындарын қысқартуға байланысты жұмыстарды жалғастыру қажет.

Осыған орай **бизнесті реттеуге қатысуды әрі қарай азайтуға** бағытталған заң қабылдауды жылдамдату керек.

ТОҒЫЗЫНШЫ. Жемқорлықпен күрес және заңның үстемдігі.

Жемқорлықтың алдын алуға бағытталған күрес жалғаса береді.

Көп жұмыс істеліп жатыр.

ОНЫНШЫ. «Ақылды қалалар» «ақылды ұлт» үшін.

2018 жыл – елордамыз **Астананың 20 жылдығын атап өтетін мерейтойлы жыл.**

Бас қаламыздың қалыптасуы және Еуразияның маңызды даму орталықтарының қатарына қосылуы – **баршамыздың ортақ мақтанышымыз.**

Заманауи технологиялар жылдам өсіп келе жатқан мегаполистің проблемаларын тиімді шешуге жол ашады.

Міне, алдымызда тұрған 10 міндет осы. Бұлар – түсінікті әрі айқын.

Біз саяси тұрақтылық пен қоғамдық келісімнің арқасында **экономикамызды, саясатымызды және санамызды жаңғыртуға** кірістік.

Технологиялық және инфрақұрылымдық тұрғыдан дамудың **жаңа кезеңіне** тың серпін берілді.

Конституциялық реформа билік тармақтары арасындағы балансты нақтылай түсті.

Біз **ұлттық сананы** жаңарту үдерісін бастадық.

Бұл базалық үш бағыт Қазақстан жаңғыруының **жүйелі үш тұғыры** болып саналады.

Біз жаңа заманға сай болу үшін **Төртінші өнеркәсіптік революция** жағдайындағы **тарихи өрлеу бастауында тұрған біртұтас ұлт болуымыз керек.**